

Els serveis
centrals:
destaquem...

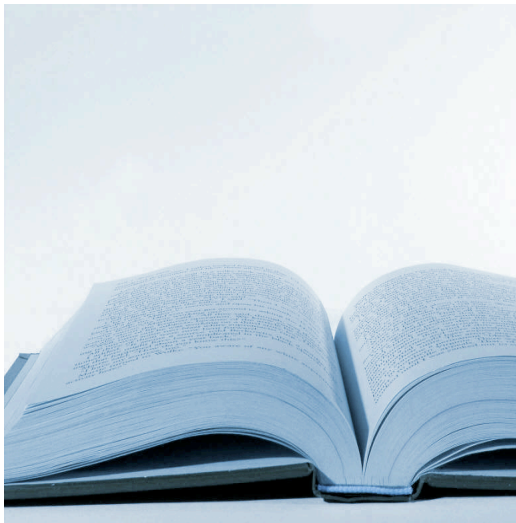

Projectes

Balanç 2009 i projectes
diana 2010

Programa d'inhibidors
farmacològics

Programa Marc de
Violència de Gènere

Directori
pàgina 7

Dades
pàgina 8

Projectes

Balanç 2009 i Projectes diana 2010

A principis d'any 2010, la Subdirecció General de Programes de Rehabilitació i Sanitat ha presentat el *Balanç dels projectes de l'any 2009 i els projectes diana per l'any 2010*.

D'una banda, es planteja el manteniment d'uns projectes ja iniciats:

1. Avaluació i gestió del risc
2. Estrangeria
3. Esports
4. Cirso/TPS: impuls d'estàndards amb consultora externa
5. Acord amb el Departament d'Educació
6. Integració dels sanitaris al Departament de Salut

(continua)

Balanç 2009 i Projectes diana 2010

7. Mesures de Seguretat
8. Programa prevenció de l'exclusió social
9. Tancament revisió pena de localització permanent
10. Col·laboració institucional i tercer sector: aplicació Llei de Dependència i Llei de Serveis Socials

I d'altra banda, per l'any 2010 s'han plantejat els següents projectes diana:

1. Impuls Model Rehabilitació:
  - Nova i única estructura en el Disseny curricular
  - de programes i activitats
  - Manual d'estàndards de rehabilitació
  - Sistema d'avaluació de necessitats dels interns
  - Disseny expedient de Rehabilitació al SipC
  - Revisió del Mapa de Rehabilitació
2. Adaptació del Model al CP Puig de les Basses i CO Girona.
3. Elaboració Documentació de presentació i difusió del Model. Sistema de classificació interior i noves unitats funcionals de vida.
4. Model de Serveis Socials
  - Processos /estàndards
  - Expedient social al SipC
  - Butlletí de dades
5. Impuls significatiu en TICs:
  - Informatitzar procediments de propostes i resolucions en medi ordinari i obert
  - Impulsar utilització d'agendes
  - Impulsar estudis universitaris on-line
  - Aplicació ciber-aules i punts de connexions a internet per interns
6. Model d'intervenció en perspectiva de gènere
7. Revisió Règim tancat
8. Incrementar la xarxa d'unitats dependents (afegir una al territori de Tarragona)
9. Programa tatuatges i pírcings
10. Els interns en programa de drogodependències com agents de prevenció comunitària

Programa de d'inhibidors

D'una primera prospecció, 25 interns de les presons catalanes han estat pre-seleccionats, per tipologia delictiva i perfil personal per poder fer, en el moment idoni (quan les dades així li ho permetin i les seves condicions personals), el programa intensiu de violència sexual i el programa de tractament farmacològic, si són admesos i si també ells n'accepten les condicions.

Pel que fa als interns que ja es troben fent el programa intensiu de violència sexual, 18 d'ells serien susceptibles de ser avaluats i derivats al programa, si la comissió ho estima adient (encara no s'ha efectuat en cap dels casos aquest tràmit, amb la qual cosa, no hi ha cap intern acceptat actualment).

Pel que fa al nombre d'interns als quals se'ls ha ofert la participació al programa farmacològic, 1 d'ells l'està fent des del CP B-2 (l'estava fent anteriorment a l'inici del programa pilot) i un altre, després d'oferir-li, l'ha rebutjat.

Cal considerar que a la vista de les informacions extretes des dels centres, es denota cert desconeixement del programa i del procediment d'actuació. En aquest sentit doncs, caldrà fer una sessió de treball amb els responsables de liderar aquests programes als centres implicats, per tal de treballar amb detall els procediments i circuits de detecció, derivació, etc.

Programa de tractament farmacològic com a coadjuvant de la intervenció en delinqüents sexuals

Programa marc per a violència de gènere

El primer trimestre de 2010 entra en vigor el nou **Programa Marc de Violència de Gènere**, del qual s'ha fet difusió a tots els centres penitenciaris.

Amb l'objectiu de reduir el risc de reincidència en aquest tipus de delictes i incrementar el número d'interns atesos per aquests programes, els Equips Multidisciplinaris dels centres penitenciaris consideraran el *Programa de Violència de Gènere* com l'activitat principal per a tots els interns amb aquesta tipologia delictiva, pel que fa als criteris establerts a la circular 1/99 sobre el Sistema d'Avaluació i Motivació continuada.

La Secció de Tractament de la SGPRS, després d'una fase de recollida d'opinions i aportacions tècniques dels Equips Multidisciplinaris dels mòduls de violència de gènere dels diferents centres penitenciaris el juny, juliol i

(continua)

setembre de 2009 (CP Brians 1, CP Brians 2, CP Ponent, CP Lledoners, CP Quatre Camins i CP Homes Barcelona), va dissenyar un esborrany que va trametre als responsables del tractament als centres penitenciaris, per tal que els equips debatessin la proposta i realitzessin les darreres aportacions, algunes de les quals s'han inclòs al document definitiu.

Així, aquest programa marc pretén enquadrar les bases teòriques i assenyalar els objectius de tractament, unificar els continguts mínims dels programes de violència de gènere i les eines d'avaluació, per tal de facilitar la transmissió de la informació entre professionals i garantir uns estàndards de qualitat que permetin avaluar la idoneïtat de la intervenció, sigui quin sigui el centre on aquesta es desenvolupi.

Acompanya al programa marc un CD que compta amb informació necessària per executar el programa i d'altra per aprofundir en la temàtica, que és:

1. Memòria del primer semestre 2009 i avaluació comparativa del programa VIDO als Centres Penitenciaris catalans.
2. Annexos i plantilles: autoinforme de conducta, inventari de processos de canvi, sol·licitud d'admissió i de renúncia, contracte terapèutic, entrevista semi-estructurada, criteris d'aprofitament del programa, pla de prevenció de recaigudes, qüestionari de satisfacció de l'usuari i pla de treball a l'excarceració.
3. Proves, tests, escales i qüestionaris: qüestionari d'ansietat estat-tret STAI, inventari d'expressió de la ira estat-tret STAXI-2, escala d'ansietat de

Hamilton, escala d'impulsivitat de Barratt, qüestionari d'impulsivitat d'Eysenck, SCL-90R, PCL-R Hare i fulla de correcció, SARA, Inventario de Pensamientos Distorsionados sobre la Mujer y sobre el Uso de la Violencia d'*Echeburúa* y Fernández-Montalvo, inventario de pensamientos sobre la violencia d'Echeburúa y Fernández-Montalvo, índice de respuesta interpersonal de Davis, estadios de cambio de Hemphill & Howell, així com un catàleg d'instruments pel cribat i frqüència del maltractament físic, psicològic i sexual de l'Observatorio de Salud de la Mujer para el Ministerio de Sanidad y Consumo.

4. Articles i altra documentació: Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista, protocol de coordinació interna per a la gestió de les Mesures de Protecció a Víctimes, programa marc d'ordenació de l'atenció integral de les víctimes de l'Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte, protocol de funcionament de la Unitat de Valoració Forense Integral de la Ciutat de la Justícia, així com articles d'experts en la temàtica.

5. Manuals i programes: *Vivir sin violencia* d'Echeburúa i altres (2002), *Sin golpes: cómo transformar la respuesta violenta de los hombres en la pareja y la familia*, de C. Welland i D. Wexler (2007), *Violencia masculina en la pareja: una aproximación al diagnóstico y a los modelos de intervención*, de J. Corsi (1995), *¿Todo por amor?: una experiencia educativa contra la violencia a la mujer*, R. Sanchis (2006), *Aprender a vivir sin violencia*, de D.J. Sonkin i M. Durphy, adaptat per J. Corsi (1997), Programa de tractament per a violència domèstica del CP Quatre Camins, de Gemma Gea i Miriam Iglesias, Programa de tractament per a violència domèstica del CP Ponent, de Mar Vidal Farreny i Òscar Gomez, entre d'altres.

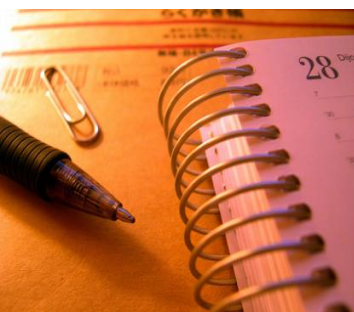
Lectures recomanades

Us recomanem la lectura dels següents documents, que us adjuntem en una carpeta que acompanya la revista:

1. Informe sobre Criterios Comunes para Programas de Intervención Reeducativa con Hombres Agresores en Violencia de Género, del Ministerio de Igualdad.
2. Predicción de la violencia: entre la peligrosidad y la valoración del riesgo de violencia, d'A. Pueyo i S. Redondo.
3. Tercera edició dels "Estàndards pels serveis de psicologia a presons, correccionals i agències" de la International Association for Correctional and Forensic Psychology d'EUA.
4. Grup d'investigació de la Sociedad Española de Toxicomanías: Documento de Consenso para el Abordaje de las Adicciones desde la Neurociencia.

Informacions

1. El proper 2, 3 i 4 de juny es realitzarà el VII Congrés Español de Criminologia al Palau de Congressos d'Elx. Informació a [HTTP://www.conacrim.com](http://www.conacrim.com).
2. S'ha obert el termini d'inscripció al 4rt curs virtual Intervención con hombres en perspectiva de género de la *Asociación de Hombres por la Igualdad de Género* http://www.ahige.org/ahige_formacionvirtual.html.
3. Conveni de donació al Departament de Justícia del diari GOL: Edicions GOL fa donació de 1500 exemplars distribuïts als centres penitenciaris, per fomentar l'accés a la informació periodística.
4. La consellera de Justícia inaugurarà l'exposició del 11è concurs de pintura als centres penitenciaris de Catalunya Assumpció Moncunill, el proper 8 de març a les 13 h (continua a pàgina següent).

11è Concurs de pintura Assumpció Moncunill

Sala d'exposicions de la Fundació Josep Comaposada

Rambla de Santa
Mònica, 10

Barcelona del 8 al 30
de març

El concurs de pintura Assumpció Moncunill, que s'organitza cada any des dels tallers artístics del centre penitenciari d'Homes de Barcelona amb l'esperit d'homenatjar Assumpció Moncunill, monja que inicià les activitats educatives i artístiques en aquest centre, té, aquest any, una especial rellevància perquè, malauradament, ens va deixar a finals del 2009.

La Fundació Josep Comaposada col.labora cedint l'espai que acull l'exposició, i l'entitat Justícia i Pau, ho fa atorgant l'import dels premis. En aquest concurs hi participa la població interna dels centres penitenciaris de Catalunya amb obra pictòrica variada tant en la tècnica com en el format, i en

suport lleuger.

La mostra, emmarcada en les activitats de projecció comunitària dels tallers artístics dels centres penitenciaris, acull dues categories temàtiques de participació; una de lliure, que porta el nom d'Assumpció Moncunill, i una altra que commemora el centenari del dia de la dona.

El dia 8 de març es commemora el centenari de la celebració del dia de la dona que aquest any coincideix amb la data d'inauguració de l'onzena edició de l'exposició de pintura Assumpció Moncunill.

Els inicis d'aquesta data es fixen el 1917 arrel de la protesta per manca d'aliments de les dones russes però

amb anterioritat, el 1910, Clara Zetkin, en la segona Conferència internacional de dones socialistes en proposà la celebració per a promoure el sufragi femení, la pau i la llibertat.

La celebració d'aquest any coincideix amb la publicació de la Real Orden del 8 de març de 1910 en què s'autoritza l'accés de les dones a les universitats espanyoles. Actualment la celebració del dia de la dona s'acosta més a les reivindicacions feministes sorgides els anys seixanta i setanta d'igualtat de drets a tots els àmbits.

En la commemoració del centenari del dia de la dona els tallers artístics dels centres penitenciaris de Catalunya treballen tots els àmbits en què participa la dona, des del personal al laboral i des del món íntim al de la creació com a professió.

La temàtica lliure del concurs permet conèixer la creació més personal i autèntica dels participants a la mostra, reflectint les preferències de cadascú en el tractament de la tècnica i el color, i també en la tria del motiu representat.

Un jurat qualificat i compromès amb la complexitat de la creació artística, per la singularitat i idiosincràsia en un medi tancat, atorga els premis valorant les característiques estètiques i formals de les obres exposades.

Els serveis centrals:

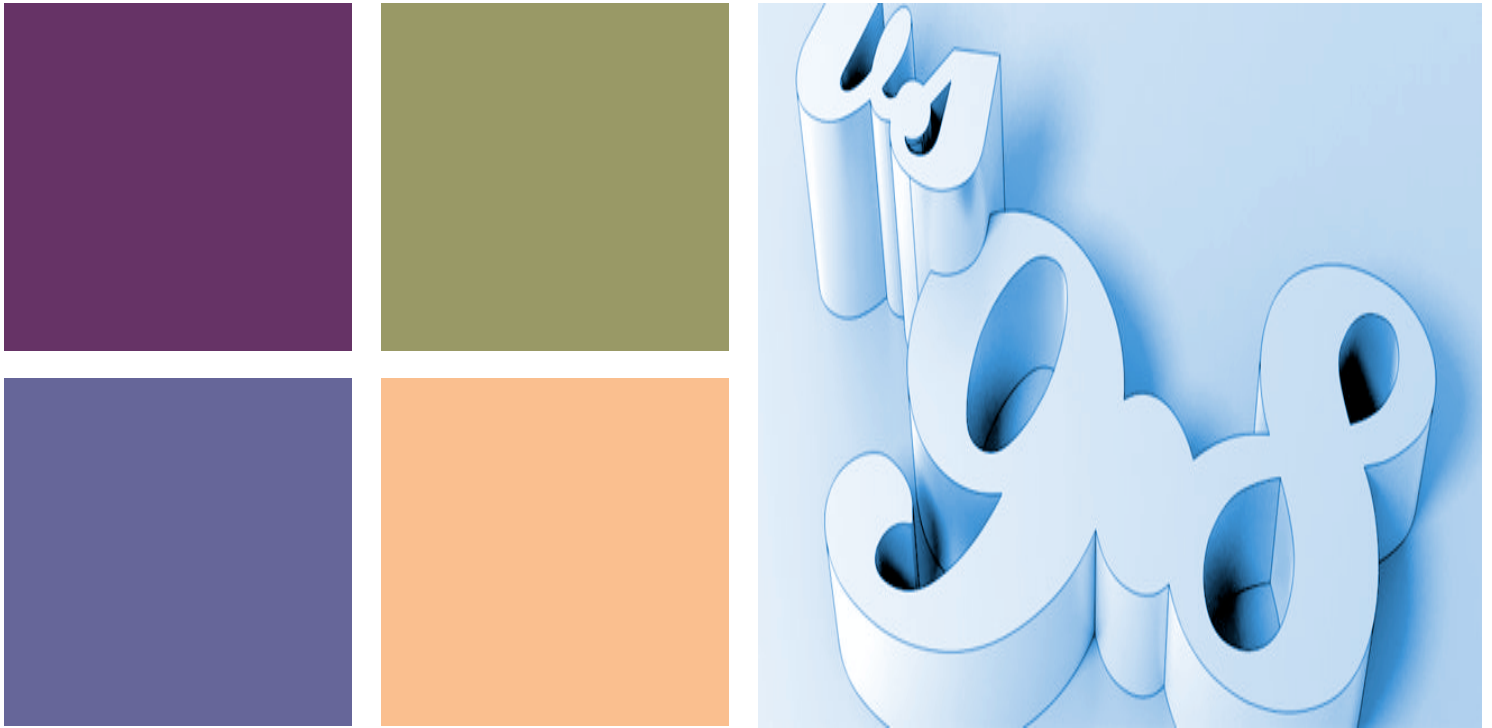
Directori

Directori de l'equip **SOS**
RISCANVI:
sosriscanvi.dj@gencat.cat

La Secció de Tractament
traspasa la **gestió i**
resolució de les propostes
de sortida programada a la
Secció de Classificació.
Telèfon 93 214 01 00,
extensions 2805, 2428 i 8145.

La Subdirecció General de
Programes de Rehabilitació
i Sanitat s'ha traslladat a la
planta 4a de l'edifici del
carrer Aragó, mantenint els
mateixos números de
telèfon i extensions.

Dades

Memòria descriptiva de les sortides programades de 2009

Durant el 2009 els equips de tractament dels centres penitenciaris han motivat un total de 1.359 propostes de sortides programades per a un total de 1.204 interns diferents. La Secció de Tractament ha estudiat, doncs, un total de 1.359 propostes i 4.265 interns. Les seves valoracions coincideixen de forma total a la proposta realitzada pels equips en un 91% i tan sols difereixen en un 2%, havent-se emès una resolució desfavorable.

De totes les sortides proposades, s'han autoritzat i portat a terme 1.239, amb un total de 1.096 interns diferents. Això representa un 10% menys de sortides i un 3% menys d'interns que l'any 2008. A la recerca de variables que poden haver influït en aquest descens, es podria assenyalar que durant el 2008 es van celebrar els IV Jocs Olímpics de Centres Penitenciaris i la IV Fira de Nadal, esdeveniments que van mobilitzar

(continua)

aproximadament 48 sortides programades i 230 interns. Un altre aspecte que pot explicar el decrement en el nombre de sortides programades és el fet que des de la SGPRIS es van donar directrius d'estalvi i austeritat general, donada la precària situació econòmica de dèficit pressupostari amb què s'afrontava el 2009. Això pot haver promogut que els centres penitenciaris hagin retallat el pressupost destinat a les sortides programades per destinar els seus recursos a qüestions més prioritàries.

S'observa molta variabilitat entre els centres quant al tipus de sortides programades que realitzen. La majoria són d'intervenció, especialment dels programes de drogodependències, les que es fan des dels departaments de psiquiatria, les del programa SAC i les sortides culturals educatives. Continua essent molt baix el nombre de sortides d'intervenció familiar i les que es fan per inserció laboral. Això podria explicar-se pel fet que aquestes intervencions acostumen a tenir lloc en moments avançats del procés processal-penal i penitenciari dels interns, amb la qual cosa segurament s'aborden aquestes qüestions mitjançant els permisos ordinaris i/o fórmules de tractament menys restrictives que les sortides

programades, com podrien ser l'article 117 o l'article 100.2. Caldria analitzar-ho.

Es recull també un nombre quasi insignificant de sortides de caire lúdic. Representen només un 1% del total de les sortides. Caldria veure perquè els centres no estan destinant recursos a aquest tipus de sortides i si s'està complint l'aplicació de beneficis del SAM amb l'atorgament de sortides de caràcter motivacional (sobretot de tipus lúdic) en els supòsits que la circular estableix. D'altra banda, les sortides que mobilitzen major nombre d'interns diferents són també les d'intervenció en drogodependències, les culturals educatives, les que es fan des de l'escola i les esportives, mentre que les sortides de tipus familiar i les de tractament especialitzat són les que fan sortir a menys interns. Les sortides associades als tractaments específics (a excepció de les drogodependències) les gaudeixen un número relativament baix d'interns, els quals representen només el 14 % del total d'interns i internes que han realitzat els programes SAC, VIDO, DEVI, DVD i JUVI.

A manca de la possibilitat, ara per ara, de fer una anàlisi de variables més precisa, el perfil tipus d'intern que surt de programada és el d'un home entre 26 i 45 anys, espanyol,

penat.

La xifra de no reingressos de sortida programada continua a la baixa al llarg dels darrers anys i representa un 0,4 % respecte el total de

Durant el 2009 els equips de tractament dels centres penitenciaris han motivat un total de 1.359 propostes de sortides programades per a un total de 1.204 interns diferents.

sortides, un 0,46 % respecte el total d'interns diferents que van sortir i un 0,16 % respecte del total de moviments d'interns que es van donar en sortida programada. Aquestes dades són perfectament assumibles atenent les característiques de la població amb la qual treballem i sospesant els beneficis que aporten les sortides programades en el procés rehabilitador dels interns. Els quebrantaments s'han donat majoritàriament en sortides d'intervenció associades a la intervenció en drogodependències,

(continua)

en les quals sortien més de 3 interns, qualificades de risc baix i en les quals no es va donar cap incidència. S'observa com a variable relevant el moment de l'evasió, que coincideix quasi de forma exclusiva quan l'intern demana per anar al bany. El perfil tipus de l'intern que

protagonitza un no reingrés és el d'un home, espanyol, de 29 anys, amb nivell de risc delictiu baix, que compleix una condemna de 10 anys per delictes de robatori, que ha complert la 1/4 o 2/3 parts de la condemna i li resten 4 anys per la llibertat definitiva,

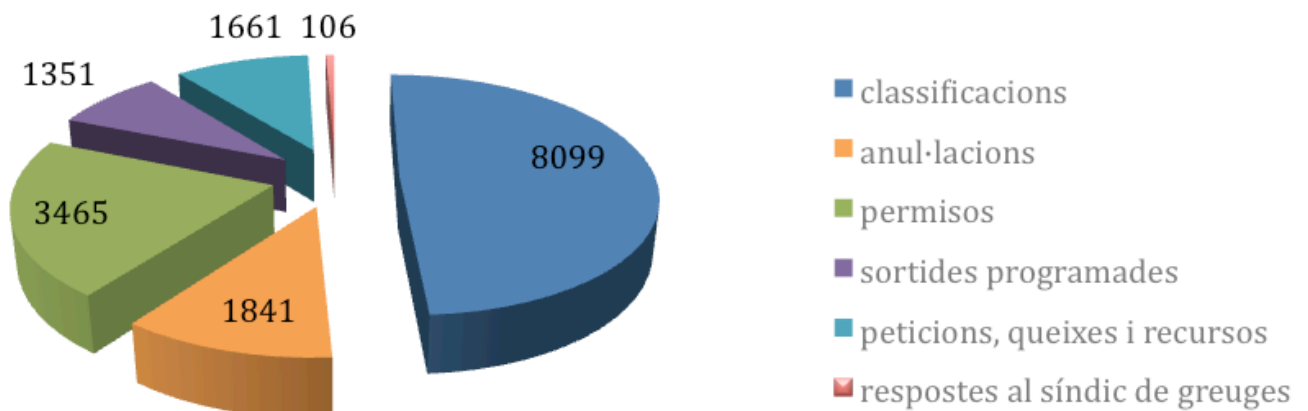
que no gaudeix de permisos i que surt per primera vegada, o en tot cas, ha fet menys de 4 sortides programades.

Resolucions i altres autoritzacions de la SGPRiS

Durant l'any 2009 la SGPRiS ha realitzat un total de 17.732 resolucions i altres autoritzacions (Medi ordinari i Medi obert).

Una dada a destacar és la relativa a l'anàlisi de de 9940 propostes relacionades amb el grau de classificació. D'aquestes, 1841 són anul·lacions i canvis de destinació, suposant un elevat percentatge de les mateixes, que hauria de tendir a reduir-se progressivament, ajustant les propostes per evitar anul·lacions i canvis innecessaris.

L'any 2009 la SGPRiS ha realitzat un total de 17.732 resolucions

Els centres:
destaquem...

5 projectes

CP Figueres: Processos de mediació en matèria disciplinària

CP Tarragona: VIII Mostra d'art del taller de ceràmica

CP Brians 1: Projecte de teatre amb interns DEVI

CP Quatre Camins: Teràpia assistida amb gossos

CP Homes Barcelona: Representació de *Diari d'un boig* i col·loqui posterior

El CP Figueres presenta l'avaluació sobre els processos de mediació en matèria disciplinària que han realitzat en els exercicis 2008-2009.

L'any 2008 el CP Figueres va iniciar el programa de mediació en matèria disciplinària amb els objectius, entre d'altres, de millorar les relacions de convivència entre els interns i disminuir la reincidència en les infraccions. Després de dos anys, la valoració és molt positiva: el grau de compliment dels acords es considera "molt alt", així com el grau de "no reincidència".

L'any 2009 ha augmentat el percentatge de les mediacions i ha disminuït de forma considerable el número d'expedients. S'avalua que es va consolidant com alternativa als expedients disciplinaris i són molts els interns que demanen canviar el procediment ordinari per aquest altre. Aquesta fórmula podria aplicar-se a d'altres centres com alternativa a la incoació disciplinària i com a eina resocialitzadora.

El dia 31 de gener es va cloure la VIII Mostra d'art del CP Tarragona que es va realitzar al Pati de la Diputació, amb obres d'una desena d'interns.

El taller de ceràmica del CP Tarragona, amb una trajectòria de 8 anys, presenta una mostra d'art de caràcter anual, amb obres d'una desena d'interns.

Cada any els interns trien una temàtica que motivi la mostra, i aquest any va estar dedicada a la Mediterrània. Així, s'hi van poder veure representacions d'arquitectura mediterrània, de la gastronomia, del fons marí i dels costums. La instal·lació central la van formar unes meduses realitzades amb material reciclat, ja que un dels objectius del taller és la recuperació de material de rebuig del propi centre, per reciclar-lo.

Vegeu el documental a [HTTP://tac12.xiptv.cat/video/21127/capitol-18?a7eca8862593b770ffa28e0532e39562](http://tac12.xiptv.cat/video/21127/capitol-18?a7eca8862593b770ffa28e0532e39562)

Projecte de teatre a Brians 1

El dramaturg i director escènic Toni Martín impulsa la realització del projecte 'No més morts', un espectacle destinat a reclusos basat en el 'Juli Cèsar' de Shakespeare amb l'objectiu de crear un espectacle que serveixi per reflexionar sobre la violència i les seves conseqüències, on interns del centre Brians-1 tinguin la possibilitat de mostrar en primera persona les seves inquietuds i emocions i l'arrel del seu conflicte mitjançant la creació col·lectiva. En col·laboració amb la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), el projecte és un treball de creació que ajuda a entendre millor quin és l'origen, les reaccions físiques i psicològiques, i les conseqüències que poden portar a qualsevol persona a cometre un assassinat. Amb l'obra es vol introduir el diàleg en el conflicte personal dels interns. L'espectacle no vol, però, ser una mena de catarsi emocional on l'intern expliqui quin ha estat el seu delicte, sinó que vol treballar amb extrema sensibilitat i respecte vers la seva intimitat. El projecte aprofitarà el material aportat pels interns per a començar a cercar una estructura dramàtica que serveixi per reflexionar sobre la violència. Entre els objectius del projecte es vol construir un discurs coherent i sòlid que ajudi a establir un diàleg que serveixi per remoure consciències mitjançant el fet teatral i, d'aquesta manera veure la part humana d'aquells que un dia van ser agressors i compleixen la seva condemna amb el càstig més dur per al ser humà: la manca de llibertat.

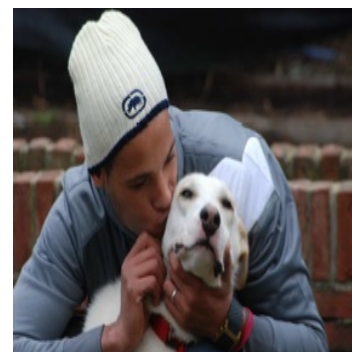

Toni Martín (Premià de Mar, 1970) és llicenciat en dramaturgia i direcció escènica i ha treballat com a ajudant de directors teatrals com ara Lluís Pasqual, Carme Portaceli, Sergi Belbel o Rosa Novell. El 2008 va guanyar el premi Max com a millor autor en llengua catalana per 'Fairy', una obra basada en personatges de contes que apropaven, des d'una visió adulta, a perfils i estereotips socialment recognoscibles a la societat. La peça es va estrenar al Festival Grec '07 sota la direcció de Carme Portaceli. Aquest projecte ha rebut un ajut a través de la Convocatòria d'Ajuts a Activitats Culturals d'Impacte Social de la Fundació "la Caixa" de 14.900 euros.

***No més morts*, espectacle de
Toni Martín basat en el Juli
Cèsar de Shakespeare**

Durant el mes de febrer s'ha portat a terme al Centre Penitenciari Quatre Camins un projecte pilot de Teràpia Assistida amb Animals, amb la col·laboració de la Societat Protectora d'Animals de Mataró (SPAM). En aquestes sessions han participat 9 interns, els quals sota la direcció d'etòlogues i personal de la protectora han estat ensinistrant 4 gossos visitants. L'objectiu d'aquesta activitat ha estat treballar dèficits personals dels interns (tolerància a la frustració, empatia, impulsivitat...) permetent a la vegada que els gossos aprenguessin ordres bàsiques, fet que fa que disposin amb posterioritat de més oportunitats de ser adoptats. La SPAM i el CP Quatre Camins després de la positiva avaluació de la iniciativa es troben a la recerca de finançament que els permeti seguir amb el treball amb un projectes de major durada que faciliti al centre penitenciari una nova línia de tractament eficaç i innovadora.

Teràpia Assistida amb gossos al CP Quatre Camins

Diari d'un boig, amb Fermí Reixach, al CP Homes Barcelona

Uns cinquanta interns del CP Homes Barcelona van ser el públic d'excepció de la funció especial que Fermí Reixach va oferir de la obra *Diari d'un boig* el dia 15 de febrer passat. Després de la sessió, l'actor, director i productor va mantenir un col·loqui amb els interns, que van intercanviar impressions sobre l'obra amb en Reixach i li van proposat que ho repetís a d'altres centres.

L'idea d'aquesta funció va sorgir de la Companyia O'Teatre, liderada per Fermí Reixach, en col·laboració amb Oriol Bo, responsable del grup de teatre de la Model, format per una desena d'interns. Aquesta sessió tenia per objectiu oferir la imaginació del protagonista de l'obra, el funcionari Poprixin, com la seva autèntica font de llibertat, alhora que servís com a classe magistral del mètode Stanislavski d'interpretació per als aprenents d'actor de la Model.

[HTTP://fermireixach.wordpress.com/](http://fermireixach.wordpress.com/)